

การพัฒนาความสำเร็จทางธุรกิจของความเป็น ผู้ประกอบการหญิงในกรุงเทพมหานคร Business Success Development among Female Entrepreneurship in Bangkok

ณัฏฐ์วิวัฒน์ ธนพรณสิน (Nattawat Thanaphansin)¹

สรียา วิจิตรเสถียร (Sareeya Wichitsathian)^{2*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1) ลักษณะความเป็นผู้ประกอบการหญิงในการทำธุรกิจ 2) เพื่อศึกษาทักษะของความเป็นผู้หญิงที่ส่งเสริมการสร้างความสำเร็จในการทำธุรกิจ และ 3) แนวทางการพัฒนาความสำเร็จทางธุรกิจของความเป็นผู้ประกอบการหญิง ซึ่งมีลักษณะเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการหญิงที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจมาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 10 ท่าน ผลการวิจัยพบว่าลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการหญิงในการทำธุรกิจเกิดจากการสร้างแนวคิดในการดำเนินธุรกิจตั้งแต่เริ่มต้นจนประสบความสำเร็จจากการเป็นตัวตนที่แท้จริงของผู้ประกอบการหญิงเอง ส่วนทักษะของความเป็นผู้หญิงที่ส่งเสริมการสร้างความสำเร็จในการทำธุรกิจส่วนหนึ่งมาจากความหลากหลายที่นำมาพัฒนาให้มีความแตกต่างทางเพศที่ส่งผลต่อการประกอบธุรกิจอย่างแท้จริง ทั้งการสื่อสาร เจรจาต่อรอง ความคิดสร้างสรรค์ จริยใจ ทั้งหมดนี้จะนำไปสู่การสร้างแนวทางการพัฒนาความสำเร็จทางธุรกิจของความเป็นผู้ประกอบการหญิงที่เกิดจากการรับรู้โอกาส และความเสี่ยง การพัฒนาดนเองอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : ผู้ประกอบการหญิง ทักษะผู้ประกอบการ การรับรู้โอกาส ธุรกิจ ความสำเร็จ

¹บริษัท เพลินการ์เด็น จำกัด

Pleam Garden Co.,Ltd.

²สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

Institute of Social Technology, Suranaree University of Technology

*Corresponding author, E-mail: nattawat.bestwpgroup@gmail.com

Abstract

The purposes of this study are to: 1) examine the characteristics of female entrepreneurship in business operations, 2) investigate the skills of female entrepreneurs that contribute to business success, and 3) propose guidelines for developing business success among female entrepreneurs. This study employed a qualitative research design. Data were collected through a review of relevant documents and in-depth interviews with 10 female entrepreneurs who had successfully operated their businesses for at least 10 years. The findings revealed that the characteristics of female entrepreneurs in business operations were shaped by the development of business ideas and strategies from the initial stage of entrepreneurship to long-term success, reflecting the authentic identities of the entrepreneurs themselves. In addition, the skills that promote business success were associated with the unique strengths and diversity of women, which influenced business operations in several aspects, including communication, negotiation, creativity, and sincerity. These qualities contributed to the development of business success among female entrepreneurs through opportunity recognition, risk awareness, and continuous self-development.

Keywords: Women Entrepreneurs, Entrepreneurial Skills, Recognizing the Opportunities, Business, Successful

บทนำ

รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศในระยะยาว เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้มีเสถียรภาพอย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความรู้และความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม รวมถึงการพัฒนากำลังคน

ที่เหมาะสม เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการนำพาประเทศให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Office of the National Economics and Social Development Council, 2021). อย่างไรก็ตามประเทศที่กำลังพัฒนาส่วนใหญ่มักจะขาดวัฒนธรรมหรือวิถีสานความสำเร็จของผู้ประกอบการ (Smithikrai, 2005). เช่นเดียวกันกับประเทศไทย มีผู้ประกอบการจำนวนมากที่มีความรู้ความสามารถแต่ยังขาดทักษะอีกมากมายที่จะนำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการที่มีประสิทธิภาพซึ่งอาจจะเสริมสร้างได้ด้วยการพัฒนาตนเอง เรียนรู้จากประสบการณ์ การสั่งสมมาจากพื้นฐานความรู้หรือการทำงาน การมีต้นแบบ หรืออื่นๆ เป็นต้น เพราะเชื่อว่าทุกคนรู้นั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับองค์กรทุกประเภททั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ (Matthew & Bahaudin, 2007). และจะทำให้องค์กรเหล่านั้นเกิดประสิทธิภาพ สามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่ดีขึ้นกว่าเดิม และสามารถพัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืน (Drucker & Maciariello, 2014). ซึ่งจะเกิดขึ้นกับผู้ประกอบการทุกเพศทุกวัย แต่จากความน่าสนใจของการเป็นผู้ประกอบการในยุคปัจจุบันนี้ยังไม่มีความแน่ชัดในความแตกต่างกันทางด้านเพศกับการบริหารงานความเป็นผู้ประกอบการที่มีลักษณะความเป็นหญิงที่ทำให้เกิดความต่างกันระหว่างนี้ ความเป็นผู้ประกอบการ ด้วยความแตกต่างกันที่มีมาช้านานกับทัศนคติความเชื่อที่ว่าผู้ประกอบการที่เป็นชายมักจะประสบความสำเร็จทางธุรกิจมากกว่า (Baron, 2012). แต่ทว่าการเป็นผู้ประกอบการในยุคปัจจุบันนี้ได้รับความสนใจจากหลายภาคส่วน เนื่องจากเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสร้างโอกาสทางธุรกิจ อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างทางเพศในการบริหารธุรกิจยังคงเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในประเทศไทยที่วัฒนธรรมและบริบททางสังคมมีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจของผู้หญิงและผู้ชาย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาของความแตกต่างระหว่างผู้ประกอบการชายและหญิง ผู้ประกอบการหญิงและชายอาจมีแนวทางการบริหารธุรกิจที่แตกต่างกันในหลายมิติ โดยงานวิจัยจำนวนมากได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการแต่ละเพศ อาทิ รูปแบบการบริหารและการตัดสินใจผู้ประกอบการหญิงมักเน้นความร่วมมือและความสัมพันธ์ภายในองค์กร ในขณะที่ผู้ประกอบการชายมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจแบบเด็ดขาดและยอมรับความเสี่ยงมากกว่า (Brush, Carter, Greene, Hart &

Gatewood, 2009). เครือข่ายทางธุรกิจ ผู้ชายมักมีเครือข่ายทางธุรกิจที่กว้างขวางกว่า ซึ่งส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและโอกาสทางการตลาด ขณะที่ผู้ประกอบการหญิงมีเครือข่ายเชิงสังคมที่แน่นแฟ้นกว่า (Carter & Shaw, 2006). แหล่งเงินทุนและการสนับสนุนทางการเงิน ผู้ประกอบการหญิงมักประสบปัญหาในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเนื่องจากแนวโน้มของนักลงทุนและสถาบันการเงินที่มักให้ความเชื่อมั่นกับผู้ประกอบการชายมากกว่า (Marlow & Patton, 2005). ทศนคติและบทบาททางสังคม ในบางบริบทของสังคมไทย ยังคงมีทัศนคติที่มองว่าผู้ชายมีความสามารถในการเป็นผู้นำทางธุรกิจมากกว่า ซึ่งอาจทำให้ผู้ประกอบการหญิงต้องเผชิญกับอุปสรรคเพิ่มเติมในการได้รับการยอมรับในวงการธุรกิจ (Kirkwood, 2009).

ด้วยเหตุนี้ความท้าทายของผู้ประกอบการหญิงในประเทศไทย แม้ว่าผู้หญิงจะมีบทบาทที่เพิ่มขึ้นในภาคธุรกิจ แต่พวกเธอยังคงเผชิญกับความท้าทายในหลายด้าน ได้แก่ อุปสรรคด้านโครงสร้างองค์กรและนโยบายภาครัฐ นโยบายสนับสนุนผู้ประกอบการหญิงในประเทศไทยยังมีข้อจำกัด โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมโอกาสทางการเงินและการให้การศึกษาทางธุรกิจเฉพาะกลุ่ม ภาระหน้าที่ครอบครัวและธุรกิจ ผู้ประกอบการหญิงต้องรับผิดชอบทั้งงานบริหารธุรกิจและบทบาทภายในครอบครัว ทำให้เกิดข้อจำกัดในการขยายธุรกิจและการลงทุนเวลาในการสร้างเครือข่ายธุรกิจและการเข้าถึงทรัพยากรและตลาด แม้ว่าผู้หญิงจะมีความสามารถในการบริหารธุรกิจ แต่การเข้าถึงทรัพยากร เช่น เงินทุน การฝึกอบรม และที่ปรึกษาธุรกิจ ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญ ทำให้เล็งเห็นช่องว่างที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงแนวทางการส่งเสริมผู้ประกอบการหญิง การสนับสนุนและเพิ่มโอกาสให้ผู้ประกอบการหญิงในประเทศไทยสามารถทำได้ผ่านแนวทางต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนานโยบายสนับสนุนทางการเงิน ควรมีมาตรการสนับสนุนทางการเงินที่เข้าถึงได้ง่ายสำหรับผู้ประกอบการหญิง เช่น โครงการสินเชื่อพิเศษหรือกองทุนสนับสนุนสตรีผู้ประกอบการอบรมและพัฒนาเครือข่ายทางธุรกิจ การจัดอบรมและพัฒนาเครือข่ายเพื่อให้ผู้หญิงสามารถเข้าถึงที่ปรึกษาและเครือข่ายนักลงทุนได้ง่ายขึ้น และการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศในธุรกิจ ควรมีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดทางสังคมผ่านสื่อและการศึกษา เพื่อลดอคติทางเพศในการบริหารธุรกิจ จากที่กล่าวมานั้นเป็นเพียงตัวอย่างการสนับสนุนการทำงานของผู้ประกอบการหญิง หากจะประสบความสำเร็จ

กับการเป็นผู้ประกอบการได้นั้น สังคมต้องยอมรับว่าแท้จริงแล้วผู้หญิงสามารถเป็นผู้ประกอบการที่สามารถประสบความสำเร็จได้เท่าเทียมกับผู้ชาย และตัวผู้หญิงเองจะเกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้เห็นถึงความเติบโตของธุรกิจที่มีผู้หญิงเป็นส่วนขับเคลื่อนนำไปสู่ความสำเร็จทั้ง พหุติกรรม (เช่น รูปแบบการจัดการ) จิตวิทยาและ/หรือนุคลิกภาพ (เช่น แนวโน้มความเสี่ยง) และความรู้ความเข้าใจ (เช่น การตื่นตัวของผู้ประกอบการ) (Homaday and Aboud, 1971; Canever, Barral, & Ribeiro, 2017). ทำให้สิ่งที่เคยเป็นประเด็นสำคัญและนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจของผู้หญิงได้แก่ การรับรู้โอกาส (opportunity recognition) ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurial skills) และการฝึกอบรมด้านการจัดการ (training in management) (Charney & Libecap, 2000). ซึ่งมีนักวิจัยได้ทำการศึกษาไว้อย่างมากและเห็นพ้องต้องกันว่า การยอมรับโอกาสเป็นพฤติกรรมของผู้ประกอบการที่โดดเด่นและเป็นพื้นฐานที่สุด (Shane and Venkataraman, 2000). และผู้ประกอบการหญิงที่มีแนวโน้มในความตื่นตัวมากกว่าผู้ชายในการประกอบธุรกิจเพื่อเป็นการใช้ประโยชน์จากโอกาสในการทำกำไร (Kadir, Salim & Kamarudin, 2012). และโอกาสในการเป็นผู้ประกอบการที่เข้าใจว่าเป็นสถานการณ์เชิงบวก และเอื้ออำนวยต่อการดำเนินการของผู้ประกอบการที่เป็นทักษะ และพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการที่ดีได้ (Shane, Locke & Collins, 2003). ทำให้การวิจัยเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการหญิงนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างโอกาส และการยอมรับโอกาสต่างๆ ของผู้หญิงที่มีต่อการประกอบธุรกิจมากมายจนถึงขั้นประสบความสำเร็จ ซึ่งโอกาสเหล่านี้อาจสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีและเอื้ออำนวยต่อการดำเนินการของผู้ประกอบการหญิง จึงเกิดเป็นการศึกษาที่มองเห็นความแตกต่างระหว่างผู้ประกอบการชายและหญิงที่นำธุรกิจไปสู่ความสำเร็จในความหลากหลายขององค์ประกอบต่างๆ ที่สำคัญต่อการพัฒนาธุรกิจ (Solomon & Matlay, 2008). ซึ่งความแตกต่างนั้นจะมีทั้งพื้นฐานความรู้ การศึกษาลักษณะทางจิตวิทยาเป็นตัวกำหนดว่าทำไมบางคนตระหนักถึงโอกาสของผู้ประกอบการและตอบสนองต่อโอกาสที่แตกต่างกันซึ่งถูกกำหนดให้เป็นบุคคลที่เต็มใจที่จะรับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเริ่มต้นธุรกิจ (Thompson, 1999). การระบุโอกาสและทักษะที่ผู้ประกอบการสามารถส่งผลต่อความเป็นผู้ประกอบการหญิงไม่ว่าจะ

เป็นเรื่องของความต้องการความสำเร็จ ความสามารถในการควบคุม ความอดทน ต่อความคลุมเครือ ความมั่นคงทางอารมณ์ และเสี่ยงต่อความเสี่ยง

นอกจากนี้ในการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จ (Yun, 2010). เช่น ความเป็นผู้นำ และการสื่อสาร นวัตกรรม การสร้างเครือข่าย ความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา ซึ่งความสามารถและความสัมพันธ์กับความเป็นผู้ประกอบการหญิงจะสร้างความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลได้เป็นอย่างดี ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและระหว่างองค์กรเพื่อเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง คำแนะนำ และในบางกรณีกับการแก้ปัญหา และส่วนสุดท้ายของความเป็นผู้ประกอบการหญิง คือ การฝึกอบรมด้านการจัดการ ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ผู้เข้าร่วมหลักสูตรผู้ประกอบการมีความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการมากขึ้นหรืออย่างน้อยก็มีความมั่นใจในทักษะการเป็นผู้ประกอบการหญิงให้เพิ่มขึ้น (Wu, 2010). และยังมีการรายงานว่า เมื่อผู้หญิงได้รับทักษะการเป็นผู้ประกอบการแล้ว ทักษะเหล่านี้ก็จะสามารถเติบโตทางธุรกิจได้อย่างมั่นใจมากขึ้น อีกทั้งผู้ประกอบการผู้หญิงเหล่านี้จะมีปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน และลูกค้า โดยการใช้ทักษะการวางแผนและเทคนิคการจูงใจ (Barua & Tejativaddhana, 2019). ในบทบาทของครอบครัวผู้หญิงสามารถพัฒนาวิธีการเป็นผู้นำการสร้างเครือข่าย และวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ไม่เหมือนใคร (Frese, 2000).

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นเป็นเพียงสิ่งที่ปรากฏในต่างประเทศ และเป็นผลงานวิจัยก่อนหน้าต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้เกี่ยวกับผู้ประกอบการหญิง และในประเทศไทยยังมีการศึกษาถึงเรื่องนี้น้อยและยังไม่ชัดเจน เพื่อให้เห็นถึงความจำเป็นผู้ประกอบการหญิงที่มีความสำเร็จในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ อีกประการหนึ่งทำให้ความน่าสนใจเหล่านี้ได้รับการพัฒนามาเพื่อศึกษาสิ่งที่ยังไม่มีปรากฏ เป็นการสร้างการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการหญิงกับการประกอบกิจการจนประสบผลสำเร็จเป็นอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร และมีความแตกต่างกันอย่างไรกับผู้ประกอบการชาย และยังส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องในประเทศไทย ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาความสำเร็จทางธุรกิจของความเป็นผู้ประกอบการหญิงโดยการกำหนดเขตพื้นที่ศึกษาในจังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาคั้งนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นผู้ประกอบการหญิงในการทำธุรกิจ
2. เพื่อศึกษาทักษะของความเป็นผู้หญิงที่ส่งเสริมการสร้างความสำเร็จในการทำธุรกิจ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความสำเร็จทางธุรกิจของความเป็นผู้ประกอบการหญิง

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ความเป็นผู้ประกอบการหญิง

การเป็นผู้ประกอบการหญิงนั้นหมายถึงบุคคลที่ลักษณะทางเพศเป็นผู้หญิง แสวงหาวิธีการสร้างผลผลิตในแนวทางใหม่ที่ดีกว่าเดิม เป็นผู้ที่มีความสามารถในการมองเห็นโอกาสจากสถานการณ์และใช้ประโยชน์จากโอกาส และมีความกล้าเสี่ยงที่จะลงมือทำให้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นั้นเป็นจริง โดยใช้ปัจจัยการผลิตทั้งหลาย ผสมผสานกับสติปัญญา ความสามารถ ประสบการณ์ และหลักการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดสินค้าและบริการแก่ลูกค้าและผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ประกอบการหญิงจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสวงหาวิธีการหรือสู่ทางใหม่ ๆ และใช้ประโยชน์จากโอกาสในเชิงริเริ่มสร้างสรรค์ มีการพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้เกิดประโยชน์กับตนเองและขยายให้เกิดผลในวงกว้างมากขึ้น และสามารถทำผลกำไรได้อย่างยั่งยืน (Shane & Venkataraman, 2000; Drucker & Maciariello, 2014).

นอกจากนี้ความเป็นผู้ประกอบการหญิงจึงหมายถึงรวมถึงการรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลง ความสามารถในการคิดและเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ไม่เป็นรูปเป็นร่างให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ และเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการริเริ่มประกอบกิจการใหม่สำหรับความหมายที่นักวิชาการเห็นตรงกันมากที่สุด คือ ความเป็นผู้ประกอบการเป็นกระบวนการ หรือกิจกรรมในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม และเป็นกระบวนการสร้างนวัตกรรมหรือเปลี่ยนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เป็นคุณค่า (Kuratko & Hodgetts, 1998). ความพร้อมด้วยโอกาสในการสร้างกิจกรรมที่เกิดจากการแสวงหาเพื่อหวังผลตอบแทนซึ่งกิจกรรมดังกล่าวต้องเผชิญ

กับความเสี่ยงว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ และมีกระบวนการสร้างคุณค่าความแตกต่าง โดยเสียสละเวลาที่มีค่าและความพยายาม ยอมรับกับความเสี่ยงทางการเงิน ทางจิตวิทยาและทางสังคม และรับผลรางวัลทางการเงิน และความพึงพอใจส่วนบุคคล (Hisrich & Brush, 1984).

ทักษะการเป็นผู้ประกอบการหญิง

Strange. (2018). ทักษะการเป็นผู้ประกอบการเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นซึ่งช่วยให้บุคคลสามารถเริ่มต้นและพัฒนาธุรกิจที่ประสบความสำเร็จทางการเงินได้ ให้เหตุผลว่าเพื่อให้ผู้ประกอบการประสบความสำเร็จ พวกเขาต้องพัฒนาทักษะและความสามารถบางอย่าง เช่น ความเป็นผู้นำและการสื่อสาร (leadership and communication) นวัตกรรม (innovation) การสร้างเครือข่าย (networking) ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) และการแก้ปัญหา (problem solving) เกี่ยวกับความสามารถและความสัมพันธ์กับการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการโดยมีงานวิจัยที่สร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างสองมิติที่ให้ความสำคัญกับการสื่อสาร (communication) และการสร้างเครือข่าย (networking) เนื่องจากผู้ประกอบการใช้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และระหว่างองค์กรเพื่อเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง คำแนะนำ และในบางกรณีกับการแก้ปัญหา เพราะผู้หญิงที่เป็นผู้ประกอบการถือเป็นแหล่งที่มาสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา จ้างงานตนเองและผู้อื่น (employing themselves and others) และทำให้ชุมชนพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ (making the community ready to take advantage) จากโอกาสในการเป็นผู้ประกอบการ (Hamzei-Sichani et al., 2007). ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาเกิดจากการที่ผู้หญิงถูกแบ่งแยกในการประกอบการจากทั้งชุมชนและสังคมศาสตร์ (the community and the social sciences) ซึ่งค้นพบทักษะการเป็นผู้ประกอบการหญิงจึงเกิดจากลักษณะบุคลิกภาพของผู้หญิง (women's personality characteristics) ทักษะส่วนบุคคล (individual skills) ลักษณะการมีส่วนร่วม (participatory characteristics) และลักษณะทางจิตวิทยา (psychological characteristics)

ทักษะการเป็นผู้ประกอบการหญิงเพื่อการพัฒนา

ประกอบด้วยทักษะด้านข้อคิดเห็น และทักษะด้านแผนธุรกิจที่ไม่เหมือนใคร สภาพที่แน่นอน หรือจะเปลี่ยนไปของผู้ประกอบการรายอื่น ๆ แม้ว่าจะเป็นโอกาสของที่ปรึกษา และเครือข่ายซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการเป็นผู้ประกอบการที่จะช่วยให้บริษัทสามารถเริ่มต้นได้ของนักธุรกิจหญิง โดยมีใครบ้างที่เป็นโอกาสของความต้องการที่จำเป็นในการแก้สถานการณ์ ผู้นำในการสื่อสารจะเริ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ เครือข่ายและการติดต่ออย่างมืออาชีพที่ประสบความสำเร็จทำให้ DeTienne & Chandler. (2007). ได้กล่าวถึงทักษะการเป็นผู้ประกอบการไว้ 4 ด้านคือ 1) ความเชื่ออำนาจภายในตนเอง 2) ความต้องการความสำเร็จ 3) ความไวต่อโอกาส 4) ความเป็นจริงสามารถเข้าถึงสังคมได้ ส่วน Jasra, Stephens, Doucet & Tsagaris. (2011). เพิ่มเติมเข้าไปในทักษะด้านสถานการณ์ที่ผู้นำมีการตัดสินใจที่จะบริหารจัดการและให้ความร่วมมือแบบมืออาชีพ จึงเป็นทักษะของการเป็นผู้ประกอบการหญิงที่ประสบความสำเร็จตามมา และเพียงพอสำหรับการเป็นผู้ประกอบการนั้นยอมให้เกิดการทำงานเชิงเศรษฐกิจ การประมวลผลความสำเร็จ ทักษะในการทำงานด้านความสัมพันธ์ ความเชื่อของระบบปฏิบัติการในตนเอง และความเข้าใจและนวัตกรรมที่สร้างขึ้นมาเพื่อทำให้อุทิศประสบความสำเร็จ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะของกรณีศึกษา (Case Study) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 เดือน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมีนาคม 2567 เนื่องด้วยกรณีศึกษาของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และใช้เวลาในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโดยเฉลี่ย 45 นาที ต่อหนึ่งท่าน ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth-Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 10 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ประกอบการหญิงที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกจากระยะเวลาในการดำเนินกิจการที่มากกว่า 10 ปีในกรุงเทพมหานคร และมีผลประกอบการทางธุรกิจที่มีกำไรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และอัตราการเข้าออกของพนักงานต่ำ ซึ่งเป็น

เหตุผลในการเลือกผู้ให้ข้อมูลที่ประสบความสำเร็จแล้ว เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาต่อไป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามล่วงหน้า (Semi-structured interviews) เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องและได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสร้างและพัฒนาข้อคำถามจากนิยามศัพท์เฉพาะ และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญโดยการทำ IOC จำนวน 3 ท่าน ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 0.90 สำหรับวิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้นเป็นแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 10 ท่าน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยยึดหลักการตามจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ โดยทำการขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นลายลักษณ์อักษรผ่านหนังสือยินยอมการให้ข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จะนำเสนอในรูปแบบของการสรุปประเด็นสำคัญ พร้อมทั้งมีการยกการอ้างของผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านที่ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจเพื่อจัดประมวลเป็นข้อค้นพบเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความสำเร็จทางธุรกิจของความเป็นผู้ประกอบการหญิง โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยใช้หลักสามเ้า ได้แก่ 1. หลักการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล (1) การตรวจแหล่งเวลา ผู้วิจัยตรวจสอบได้ว่าผู้ให้ข้อมูลเริ่มต้นการประกอบธุรกิจในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน (2) การตรวจสอบบุคคล ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นบุคคลเดียวกันกับการเป็นเจ้าของธุรกิจ (3) ตรวจสอบความถูกต้องของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ปราศจากอคติด้วยตัวผู้วิจัยเองที่ไม่ได้มีส่วนได้เสียต่อการประกอบธุรกิจของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2. หลักการตรวจสอบสามเ้าด้านผู้วิจัย คือ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเทคนิคที่เข้มงวดที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกภายใต้สภาพแวดล้อมที่ไม่กดดันผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3. หลักการตรวจสอบสามเ้าด้านทฤษฎี ผู้วิจัยใช้หลักการนี้บนพื้นฐานทฤษฎีและแนวความคิดที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการศึกษาได้ต่อไป

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การเป็นผู้ประกอบการนั้นเป็นมากกว่าแค่การเริ่มต้นดำเนินธุรกิจ (Khan, Hossain & Hosen, 2022). เนื่องจากผู้ประกอบการจะเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างมูลค่าของกิจการให้เกิดขึ้น (Ebrahimi, Salamzadeh, Gholampour & Fekete-Farkas, 2021). ซึ่งความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการหญิงถือเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความก้าวหน้าและการสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ (Kaya, 2021). ผลการวิจัยในครั้งนี้ได้สรุปแนวทางในการพัฒนาความสำเร็จทางธุรกิจของการเป็นผู้ประกอบการหญิง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการหญิง

จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงภูมิหลังของผู้ประกอบการหญิงที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของตานั้น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 10 ท่าน มีอายุระหว่าง 45-60 ปี ภูมิหล้าเนาเป็นคนต่างจังหวัดที่เข้ามาประกอบธุรกิจ ในกรุงเทพมหานคร ผู้ประกอบการทุกคนมีภูมิหลังทางด้านการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารธุรกิจ และไม่เกี่ยวข้องกับการบริหารธุรกิจ (นิเทศศาสตรบัณฑิต และศิลปศาสตรบัณฑิต) ไม่เคยมีธุรกิจครอบครัวมาก่อน แต่เคยมีประสบการณ์การทำงานในองค์กรธุรกิจ (อยู่ระหว่าง 5-16 ปี) ปัจจุบันมีธุรกิจเป็นของตนเองที่ดำเนินการได้อย่างประสบความสำเร็จโดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานที่สามารถสร้างผลกำไรได้อย่างต่อเนื่อง มีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจของตนเองมาแล้วระหว่าง 7-22 ปี ประกอบธุรกิจทั้งในรูปแบบของการผลิตสินค้าขาย และธุรกิจบริการ รวมถึงการพัฒนาธุรกิจให้กับลูกค้า

ในกระบวนการพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการหญิงที่ประสบความสำเร็จ พบว่า ทักษะและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการเกิดขึ้นจาก 2 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) ทักษะที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การทำงาน ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้งานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ เกิดการเรียนรู้จากข้อผิดพลาดในการทำงานจนเกิดเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง รวมถึงการเรียนรู้จากต้นแบบทั้งที่เป็นนายจ้าง คู่ค้าในการทำธุรกิจ หรือผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ 2) ความรู้ความสามารถที่เกิดจากการเรียน ฝึกอบรม สัมมนา ทั้งที่เป็นการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในงานที่รับผิดชอบ และการเรียนรู้ในทักษะความเป็นผู้ประกอบการในด้านที่ตนสนใจ

จากการเป็นมนุษย์เงินเดือนที่ทำงานอยู่ในองค์กรธุรกิจจนเกิดการพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการหญิงที่ประสบความสำเร็จได้นั้น พบว่า ผู้ประกอบการหญิงเห็นว่า ขั้นที่ 1: การพัฒนาตนเองให้มีความรู้ มีประสบการณ์ และมีทักษะความเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงการสั่งสมความรู้จากการเรียน การฝึกอบรม สัมมนาต่าง ๆ จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินธุรกิจของตนเอง เพราะการจะเป็นผู้ประกอบการได้นั้นต้องสามารถใช้ทักษะของผู้ประกอบการได้อย่างเหมาะสม จึงจะประสบความสำเร็จ (Santos, Marques & Ferreira, 2018). เมื่อตนมีความรู้ความสามารถจนสามารถใช้ทักษะและประสบการณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งมีโอกาสดำเนินการได้พบเห็นความสำเร็จของผู้อื่นอยู่บ่อยครั้ง จึงเกิดความคิด ขั้นที่ 2: การลอกเลียนแบบความสำเร็จจากผู้มีประสบการณ์มาก่อน โดยพยายามนำวิธีการที่ผู้อื่นประสบความสำเร็จมาใช้เพื่อให้ตนเองมีโอกาสประสบความสำเร็จบ้าง โดยไม่ต้องเสียเวลากับการลองผิดลองถูก อย่างไรก็ตามแนวคิดในการพัฒนาความสำเร็จให้กับธุรกิจของตนเองนั้น ไม่ใช่การทำเหมือนกับที่คนอื่นทำอยู่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการหญิงมีการใช้ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ความถนัด และความสนใจของตนมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนถัดมา คือ ขั้นที่ 3: การสร้างสรรค์แนวคิดใหม่เพื่อสร้างความแตกต่างและโอกาสทางการแข่งขันจนนำมาสู่ขั้นตอนสุดท้าย ขั้นที่ 4: การนำมาปรับปรุงใช้ในธุรกิจของตน สรุปได้ดังตารางที่ 1

ผลการศึกษาในครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับ Frese. (2000). ที่ได้กล่าวไว้ว่าเมื่อผู้หญิงมีทักษะการเป็นผู้ประกอบการแล้ว ทักษะเหล่านี้จะสามารถทำให้ผู้หญิงสามารถสร้างการเติบโตทางธุรกิจของตนได้อย่างมั่นใจ เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความสำเร็จกับผู้ประกอบการหญิง ดังนั้นการสั่งสมประสบการณ์จึงมีความสำคัญต่อการทำธุรกิจตนเองเป็นอย่างมาก การเพิ่มพูนความรู้ความสามารถที่ไม่เคยมีจะสามารถทำให้เกิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การเรียนรู้จากความสำเร็จยังสามารถนำไปสู่ความสำเร็จ นำไปสู่การสร้างและการปรับปรุงแนวคิดใหม่ที่ใช้ได้จริง ประกอบกับการเลียนแบบความสำเร็จจากผู้มีประสบการณ์เพื่อนำมาปรับใช้ได้อย่างแท้จริงยังส่งผลให้ผู้ประกอบการหญิงมีแนวโน้มและโอกาสในการเริ่มต้นธุรกิจของตนเองสูงขึ้น

2. แนวคิดในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการหญิง

จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงแนวทางในการเริ่มต้นการทำธุรกิจพบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีแนวทางเริ่มต้นมาจากความตั้งใจที่ต้องการจะเป็นเจ้าของธุรกิจ และอยากทดลองใช้ความรู้ความสามารถ พร้อมทั้งประสบการณ์ที่ตนเองเคยทำงานในองค์กรธุรกิจมาสร้างกิจการของตนเอง (Smith-Hunter, Kapp & Yonkers, 2003). ความเป็นผู้ประกอบการเป็นผลลัพธ์ระหว่างแรงกระตุ้นปัจจัยภายในและภายนอก ผู้ประกอบการบางคนเริ่มต้นธุรกิจใหม่อันเนื่องมาจากการมองเห็นโอกาสทางธุรกิจ ประกอบกับความอยากรู้อยากเห็น อยากลอง จากประสบการณ์ในอดีต มองอนาคต มีความต้องการเป็นอิสระ ต้องการเป็นนายตนเอง ความต้องการควบคุมตนเอง (Reynolds, Huszar, Kruk, Naselli-Flores & Melo, 2002). นอกจากนี้ผู้ประกอบการหญิงยังมีมุมมองในการดำเนินธุรกิจเพิ่มเติมอีกสิ่งหนึ่งที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความพยายาม คือ ต้องการสร้างความมั่นคงทางการเงินโดยไม่ได้อาศัยธุรกิจจากครอบครัว และครอบครัวไม่มีธุรกิจมาก่อน ใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่ตนเองเคยทำงานในองค์กรธุรกิจมาทำการทดลองขายสิ่งต่าง ๆ จนเกิดเป็นธุรกิจของตนเอง (Bhola, Verheul, Thurik & Grilo, 2006). โดยเชื่อว่าผู้หญิงเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เพราะการมีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจเกิดขึ้นโดยผู้หญิงมีส่วนร่วมทั้งในฐานะแรงงาน ผู้บริโภค หรือแม้แต่กระทั่งเจ้าของธุรกิจ ที่จะนำไปสู่การทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตไปด้วยกันจึงนำไปสู่การส่งเสริมบทบาทของผู้หญิงมากขึ้นในการประกอบธุรกิจอย่างชัดเจน

ผลการศึกษาในครั้งนี้ ดังตารางที่ 2 มีความสอดคล้องกับ Prokopenko & Pavlin. (1991). ในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการหญิงเปรียบเสมือนการรับรู้โอกาสที่เป็นการมองเห็นศักยภาพของการนำความคิดนั้นไปสร้างเป็นมูลค่าเพิ่มกับองค์กร จึงจะเกิดประโยชน์ขึ้นจริง การมองเห็นศักยภาพนั้น โดยแนวคิดในการดำเนินธุรกิจจึงเกิดขึ้นจากความต้องการเป็นเจ้าของกิจการ ต้องการสร้างความมั่นคงทางการเงิน และมองเห็นปัญหาของผู้บริโภคที่สามารถนำมาประกอบการสร้างธุรกิจที่ตอบสนองตามความต้องการของลูกค้าได้ถือว่าเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการหญิงโดยมีการพัฒนาทักษะที่มีความจำเป็นต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการหญิงตามมาอีก

3. ทักษะของความเป็นผู้นำที่ส่งเสริมการสร้างความสำเร็จในการทำธุรกิจ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงทักษะของความเป็นผู้นำที่ส่งเสริมการสร้างความสำเร็จในการทำธุรกิจ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญนอกจากจะมีความตั้งใจจริงในการเป็นเจ้าของธุรกิจแล้วนั้น ผู้ประกอบการหญิงยังมองถึงสิ่งสำคัญที่เข้ามาช่วยส่งเสริมการสร้างความสำเร็จทางธุรกิจ คือ การสื่อสาร และการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ (Strange, 2018). ผู้ประกอบการหญิงที่ประสบความสำเร็จทำให้ต้องพัฒนาทักษะและความสามารถบางอย่าง เช่น ความเป็นผู้นำ และการสื่อสาร นวัตกรรม การสร้างเครือข่าย ความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา เนื่องจากธุรกิจที่ทำอยู่ใช้ทักษะเหล่านี้เสมอ การสื่อสารสำคัญมาก ทำอย่างไรให้ลูกค้าเข้าใจที่สุด สื่อสารได้อย่างชัดเจน (Rogers & Rogers, 1976). โดยการสื่อสารทำได้ทั้งการโน้มน้าวใจ การเสนอความคิดเห็น ความคิดสร้างสรรค์ ข้อมูลข่าวสาร การสร้างอารมณ์ร่วมในด้านต่าง ๆ ซึ่งการสื่อสารนั้นได้กลายเป็นทักษะที่จำเป็นของพนักงานในการทำงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ พร้อมทั้งการมีเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจจะทำให้เอื้ออำนวยต่อกัน ส่งเสริมสนับสนุนในทางที่เหมาะสม นอกจากนี้ทักษะอื่นๆ ที่ผู้ประกอบการหญิงเห็นว่าควรมีเพิ่มเติมนอกจากที่กล่าวมาแล้วนั้น คือ ความจริงใจ ความซื่อสัตย์ ศิลปะการพูด การสนทนา การทำธุรกิจร่วมกันกับพันธมิตร การเจรจาต่อรอง รวมถึงการบริการที่สร้างความแตกต่าง ประทับใจให้กับลูกค้า ดังตารางที่ 3

ผลการศึกษาในครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับ (Hisrich & Brush, 1984). ความพร้อมด้วยโอกาสในการสร้างธุรกิจที่เกิดจากความรู้ความสามารถส่วนหนึ่ง และทักษะของความเป็นผู้นำที่ส่งเสริมการสร้างความสำเร็จในการทำธุรกิจทั้ง การสื่อสาร การสร้างเครือข่าย รวมถึงการสร้างคุณค่า ความแตกต่าง โดยเสียสละเวลาที่มีค่าและความพยายาม ยอมรับกับความเสี่ยงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการทำธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการหญิงจะอาศัยความใส่ใจและซื่อสัตย์ จริงใจ ซึ่งสำคัญมากต่อการประกอบธุรกิจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Raymond. (2010). ที่มองว่าธุรกิจหลาย ๆ ธุรกิจสามารถก้าวผ่านปัญหาและอุปสรรคไปได้ย่อมมาจากการสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพทางธุรกิจที่ดีซึ่งจะพบในผู้ประกอบการหญิงนั่นเอง

4. แนวทางการพัฒนาความสำเร็จทางธุรกิจของความเป็นผู้ประกอบการหญิง

จากผลการศึกษานี้ประกอบด้วย 2 ประเด็นหลักได้แก่ การรับรู้และมองหาโอกาสเพื่อสร้างความสำเร็จทางธุรกิจของผู้ประกอบการหญิง และการอนุรักษ์และการพัฒนาความสำเร็จให้คงอยู่ของความเป็นผู้ประกอบการหญิงซึ่งเป็นประเด็นที่นำไปสู่ความสำเร็จของความเป็นผู้ประกอบการหญิง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การรับรู้และมองหาโอกาสเพื่อสร้างความสำเร็จทางธุรกิจของผู้ประกอบการหญิง จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงการรับรู้ และมองหาโอกาสเพื่อสร้างความสำเร็จทางธุรกิจของผู้ประกอบการหญิง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญการที่จะได้โอกาสใดๆ ก็ตามที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำธุรกิจนั้น ต้องเริ่มจากคุณสมบัติที่กล่าวมาแล้วในช่วงต้นนั้น ยังหมายรวมถึง การวางแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพราะการวางแผนธุรกิจที่ดีนอกจากจะช่วยให้ทุกคนในองค์กรมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการทำงานแล้ว ยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กรด้วยเมื่อต้องติดต่อหรือทำงานร่วมกับบุคคลภายนอก เพราะนั่นหมายถึงความมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน และช่วยให้ผู้รับฟังแผนได้เข้าใจถึงสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นกับองค์กรในอนาคต ซึ่งผู้ประกอบการหญิงมีการรับรู้และมองหาโอกาสจากความท้าทาย กล้าเสี่ยง ความถนัดและเชี่ยวชาญของตนเองตามสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงเป็นที่มาของการยอมรับความเสี่ยงจากการยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นนั้นด้วยความเป็นผู้ประกอบการหญิงที่มีการวางแผน และควบคุมในทุกขั้นตอน กล้าเสี่ยงเพราะมีความรู้ความเข้าใจอย่างดีต่อการทำธุรกิจประกอบกับทักษะสำคัญต่าง ๆ ที่นำมาใช้ส่งผลให้ยอมรับต่อความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ส่วนเรื่องที่ได้มาจากการทำธุรกิจของผู้ประกอบการหญิงในมุมมองทางธุรกิจจะเกิดอารมณ์และการควบคุมอารมณ์ซึ่งทางผู้ประกอบการหญิงสามารถทำได้ดี เพราะจะจัดการกับอารมณ์ได้ โดยอาศัยการเรียนรู้เอง ทำเองปรับใช้เองจนกลายเป็นแนวทางในการพัฒนาและบำรุงรักษาธุรกิจให้ยั่งยืนต่อไปได้ในอนาคต ดังตารางที่ 4

ผลการศึกษาในครั้งนี้ ได้ทราบถึงการรับรู้โอกาสมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ เพราะความสำเร็จเป็นสิ่งที่ทุกธุรกิจต้องการ แต่การดำเนินการนั้นยาก ต้องมีการวางแผน ควบคุมต่าง ๆ ให้ชัดเจน แต่ด้วยความเป็นผู้หญิงแล้วนั้น จะมีความละเอียดรอบคอบ คิดเยอะ กล้าเสี่ยง ทำให้สร้างได้ไม่ติดขัด มีความชัดเจนในทุกเรื่อง ยอมรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นเสมอว่าทำไปแล้วจะเสียหายอะไรบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับ (Hisrich & Peters, 2002). แต่ถ้าลงทุนแล้วได้มากกว่าเสียก็จัดการเลย มีทีมงานที่ดีทุกอย่าง ยืดหยุ่นได้ มีบ้างที่ต้องควบคุมเรื่องอารมณ์หรือไม่ถูกใจก็ต้องมาปรับปรุงและวางแผนใหม่ให้นำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งใจไว้ ซึ่งผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ (Cashman, 2008). ที่มีการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของแต่ละบุคคล การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้สร้างความไม่สมดุลที่ปัจเจกบุคคลสามารถใช้ประโยชน์ได้ ตามที่ Holcombe, Benoit & Leonard. (1979). ได้กล่าวเสริมไว้ถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี และเอื้ออำนวยต่อการดำเนินการของผู้ประกอบการ ส่งผลต่อสิ่งที่ต้องการพัฒนาต่อไปในการทำธุรกิจที่มีความแตกต่างจากผู้ประกอบการชายเพื่อการสร้างตัวตนในความเป็นผู้หญิงก็ยากแล้วต้องทำให้เห็นว่าความสำเร็จสร้างได้ทุกคน อยู่ที่ความตั้งใจ ทั้งนี้ไปสู่หลักการที่เกิดขึ้นของการรับรู้โอกาสต่างๆ ในผู้ประกอบการหญิง ได้แก่ความต้องการความสำเร็จและความต้องการอิสระ ตำแหน่งการควบคุม ความคิดริเริ่มเชิงนวัตกรรม การแบกรับความเสี่ยง และด้านความเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จทางธุรกิจ

การอำนวยการและการพัฒนาความสำเร็จให้คงอยู่ของความเป็นผู้ประกอบการหญิง จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงการอำนวยการและการพัฒนาความสำเร็จให้คงอยู่ของความเป็นผู้ประกอบการหญิง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีการคิดทบทวน ตระหนักรู้ต่อการทำงานที่ไม่หยุดนิ่ง เรียนรู้ตลอดเวลา ทบทวนในทุก ๆ ขั้นตอนที่ได้ลงมือทำไปอยู่เสมอ และรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงตลอดตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อาทิ การทำธุรกิจในช่วงโควิดระบาด ย่อมยากกว่าสถานการณ์ปกติ ทางผู้ประกอบการหญิงจะมีแผนในการปรับตัวให้อยู่รอดได้ ด้วยการทำงานที่มีความสุข มีหลักการบริหารงานตามจิตวิทยามาใช้ควบคู่กับความจริงใจ ประสบการณ์ต่าง ๆ รวมถึงเครือข่ายที่มีให้ยังคงอยู่ต่อไป ดังตารางที่ 5

ผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นการสร้างการอ้างรักษาและการพัฒนาความสำเร็จให้คงอยู่ของความเป็นผู้ประกอบการหญิง พยายามค้นหาหนทางที่นำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งต้องเป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจที่จะทำงานนั้น ๆ ให้ดีกว่าเดิมเพื่อให้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ Krauss, Frese, Friedrich & Unger. (2005). ที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ทางด้านจิตวิทยาที่เป็นโครงสร้างของคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ ที่ส่งผลให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ โดยการที่จะต้องการความสำเร็จได้นั้นต้องมาจากความรอบคอบ การตระหนักรู้ การพัฒนาที่แก้ไขได้ ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ และยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ Frese. (2000). ที่กล่าวว่าลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จนั้น ประกอบด้วยคุณลักษณะมีความอดทน คือ ผู้ประกอบการจะต้องมีความมานะอดทน ทำงานหนักอย่างเต็มความสามารถไม่ท้อแท้แม้ว่าจะเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ และจะต้องมีความกระตือรือร้น และไม่หยุดนิ่ง ทำงานทุกอย่างโดยไม่หลีกเลี่ยง ควรทำงานหนักมากกว่าพนักงานทั่วไป เหน็ดเหนื่อยและไม่อยู่นิ่ง เช่นเดียวกับ Gasse. (1986). ที่ได้สรุปลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จไว้ว่าควรอดทนต่อปัญหา กล้าที่จะเปลี่ยนแปลง พัฒนาเพื่อธุรกิจให้ดำเนินการอยู่เป็นอย่างดี

การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการหญิงที่มีต่อบริบทของประเทศไทย ยังคงเติบโตและพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปแม้ว่าผู้ประกอบการหญิงในประเทศไทยจะมีความสามารถและศักยภาพในการบริหารธุรกิจ แต่ยังคงเผชิญกับอุปสรรคหลายประการ เช่น การเข้าถึงเงินทุน ข้อจำกัดทางสังคม และภาระหน้าที่ในครอบครัว ดังนั้น การพัฒนาโครงสร้างสนับสนุนที่เหมาะสม รวมถึงการปรับเปลี่ยนทัศนคติในสังคม จะเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความเท่าเทียมทางเพศในภาคธุรกิจ และช่วยให้ผู้ประกอบการหญิงสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะผู้ประกอบการหญิงที่ประกอบธุรกิจแล้วประสบความสำเร็จ สิ่งที่ค้นพบจากการวิจัยนี้เพื่อนำไปเป็นข้อเสนอแนะต่อ

ผู้ประกอบการหญิงรุ่นใหม่ที่น่าสนใจซึ่งจะเป็นการพัฒนาความสำเร็จในเรื่องของการเริ่มต้นการประกอบธุรกิจจากการแสวงหาความรู้ ความสามารถ ที่มาจากการประสบการณ์ ต้นแบบ หรือการพัฒนาตนเอง มาปรับใช้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมาจากทักษะที่มีความจำเป็นต่อการประกอบธุรกิจทั้งด้านการสื่อสาร การสร้างเครือข่าย หรือพันธมิตรทางธุรกิจ รวมไปถึงการรับรู้โอกาสทางธุรกิจทั้งการยอมรับความเสี่ยง ความต้องการความสำเร็จ การมีแบบแผน การวางแผนที่ดี รอบคอบซึ่งเป็นสิ่งที่แตกต่างไปจากผู้ประกอบการชาย และนำมาพัฒนาปรับใช้กับธุรกิจของตนเองได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการนำไปใช้ประโยชน์ ผู้ประกอบการทางธุรกิจล้วนมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง ก็จะมีการนำหลักการ แนวคิดต่าง ๆ ไปใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ และการได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบายจากภาครัฐทั้งการส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกันพัฒนาธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ประกอบการหญิง เพื่อแสดงเจตนารมย์ในยุคปัจจุบันที่มีการกล่าวถึงความเท่าเทียมกัน เพราะความโดดเด่นของผู้ประกอบการหญิงนั้นเกิดได้จากการฝึกฝน อบรม ทักษะต่าง ๆ และการรับรู้โอกาส ตลอดจนการพัฒนาตนเองที่นำไปสู่การพัฒนาองค์กร และปรับใช้กับธุรกิจของตนเองให้ประสบความสำเร็จต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปนั้นควรที่จะศึกษาในเชิงเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนขึ้นในความแตกต่างของผู้ประกอบการชายและหญิง ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ เพื่อที่จะนำไปสู่การสร้างรูปแบบ หรือลักษณะของการประกอบการเฉพาะประเภทธุรกิจ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น เป็นประโยชน์ในการพัฒนาธุรกิจให้กับผู้ประกอบการใหม่ที่ต้องการจะหาแนวทางในการพัฒนาธุรกิจต่อไป เป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วยเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- Baron, L. (2012). Developing Authentic Leadership through Experiential Training: An Empirical Study. In **Academy of Management Proceedings**, 1(1), 1-16.
- Barua, P., & Tejativatthana, P. (2019). Impact of Application of Sufficiency Economy Philosophy on the Well-Being of Thai Population: A Systematic Review and Meta-Analysis of Relevant Studies. **Journal of Population and Social Studies [JPSS]**, 27(3), 195-219.
- Bhola, R., Verheul, I., Thurik, A., & Grilo, I. (2006). **Explaining Engagement Levels of Opportunity and Necessity Entrepreneurs**. **EIM Business and Policy Research**. Retrieved April 26, 2024, from <http://www.entrepreneurship-sme.eu/pdf-ez/H200610.pdf>
- Brush, C. G., Carter, N. M., Greene, P. G., Hart, M. M., & Gatewood, E. J. (2009). Diana: A Symbol of Women Entrepreneurs' Hunt for Knowledge, Money, and the Rewards of Entrepreneurship. **Small Business Economics**, 32, 129-144.
- Canever, M. D., Barral, M. R. M., & Ribeiro, F. G. (2017). How does the public and private university environment affect students' entrepreneurial intention? **Education+ Training**, 59(6), 550-564.
- Carter, S. L., & Shaw, E. (2006). **Women's business ownership: Recent research and policy developments**. London: DTI Small Business Service Research Report.
- Cashman, K. (2008). **Leadership from the Inside out: Becoming a Leader for Life**. (2nd ed.). San Francisco, CA: Berrett-Koehler.
- Charney, A., & Libecap, G. D. (2000). **The impact of entrepreneurship education**. Missouri: Kauffman Center for Entrepreneurial Leadership.

- DeTienne, D. R., & Chandler, G. N. (2007). The role of gender in opportunity identification. **Entrepreneurship Theory and Practice**, 31(3), 365-386.
- Drucker, P., & Maciariello, J. (2014). **Innovation and entrepreneurship**. 1st ed. London: Routledge.
- Ebrahimi, P., Salamzadeh, A., Gholampour, A., & Fekete-Farkas, M. (2021). Social Networks Marketing and Hungarians Online Consumer Purchase Behavior: The Microeconomics Strategic View based on IPMA Matrix. **Academy of strategic Management Journal**, 20(4), 1-7.
- Frese, M. (2000). **Success and Failure of Microbusiness Owners in Africa: A Psychological Approach**. Bloomsbury Publishing USA: Quorum Books.
- Gasse, Y. (1986). **An Experience in Training in the Area of Entrepreneurship and Starting a Business in Quebec: The Project "Become an Entrepreneur."** Faculté des sciences de l'administration: Université Laval.
- Hamzei-Sichani, F., Kamasawa, N., Janssen, W. G., Yasumura, T., Davidson, K. G., Hof, P. R. et al. (2007). Gap Junctions on Hippocampal Mossy Fiber Axons Demonstrated by Thin-Section Electron Microscopy and Freeze-Fracture Replica Immunogold Labeling. **Proceedings of the National Academy of Sciences**, 104(30), 12548-12553.
- Hisrich, R.D., & Brush, C. (1984). The Woman Entrepreneur: Management Skills and Business Problems. **Journal of Small Business Management**, 22(1), 30-37.
- _____, & Peters, M.P. (2002). **Entrepreneurship**. (5th ed.). New York: McGraw-Hill.

- Holcombe, G. W., Benoit, D. A. and Leonard, E. N. (1979). Long-term Effect of Zinc Exposure on Brook Trout (*Salvelinus Fontinalis*). **Transactions of American Fisheries Society**, 108, 76-87.
- Hornaday, J. A., & Aboud, J. (1971). Characteristics of Successful Entrepreneurs 1. **Personnel Psychology**, 24(2), 141-153.
- Jasra, A., Stephens, D. A., Doucet, A., & Tsagaris, T. (2011). Inference for Lévy-driven stochastic volatility models via adaptive sequential Monte Carlo. **Scandinavian Journal of Statistics**, 38(1), 1-22.
- Kadir, M. B. A., Salim, M., & Kamarudin, H. (2012). The relationship between educational support and entrepreneurial intentions in Malaysian higher learning institution. **Procedia-Social and Behavioral Sciences**, 69, 2164-2173.
- Kaya, H.D. (2021). Do Business-Friendly States Attract Female Entrepreneurs? **Journal of Women's Entrepreneurship and Education**, (3-4), 1-21.
- Khan, M.R., Hossain, S.K. & Hosen, M.I. (2022). Impact of trustworthiness on the usage of m-banking apps: A study on Bangladeshi consumers. **Business Perspectives and Research**, 10(2), 234-250.
- Kirkwood, J. (2009). Is a lack of self-confidence hindering women entrepreneurs? **International Journal of Gender and Entrepreneurship**, 1(2), 118-133.
- Krauss, S. I., Frese, M., Friedrich, C., & Unger, J. M. (2005). Entrepreneurial orientation: A psychological model of success among southern African small business owners. **European journal of work and organizational psychology**, 14(3), 315-344.
- Kuratko, D.F., & Hodgetts, R.M. (1998). **Entrepreneurship: A Contemporary Approach**. IL: The Dryden Press.

- Marlow, S., & Patton, D. (2005). All Credit to Men? Entrepreneurship, Finance, and Gender. **Entrepreneurship Theory and Practice**, 29(6), 717-735.
- Matthew, K., & Bahuadin, G.M. (2007). "Understanding Corporate Entrepreneurship and Development: A Practitioner View of Organization Intrapreneurship." **The Journal of Applied Management and Entrepreneurship**, 12(3), 73-88.
- Office of the National Economics and Social Development Council. (2021). **National Strategy 2018 – 2037**. NESDC. Retrieved March 10, 2024, from https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf
- Prokopenko, J., & Pavlin, I. (Eds.). (1991). **Entrepreneurship Development in Public Enterprises** (Vol. 29). Geneva: International labour organization.
- Raymond A. Noe. (2010). **Employee Training and Development**. 5th edition. New York: McGraw Hill.
- Reynolds, C. S., Huszar, V., Kruk, C., Naselli-Flores, L., & Melo, S. (2002). Towards a functional classification of the freshwater phytoplankton. **Journal of Plankton Research**, 24(5), 417-428.
- Rogers, EM.; & Rogers. (1976). **Communication in Organization**. New York: Free Press.
- Santos, G.; Marques, C.S.; & Ferreira, J.J.M. (2018). What are the antecedents of women's entrepreneurial orientation? **International Entrepreneurship Management Journal**, 14, 807-821.
- Shane, S., Locke, E. A., & Collins, C. J. (2003). Entrepreneurial motivation. **Human Resource Management Review**, 13(2), 257-279.

- Shane, S. & Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. **Academy of management review**, 25(1), 217-226.
- Smithikrai, C. (2005). Entrepreneurial potential of Thai University students. **Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities**, 11(3), 20-32.
- Smith-Hunter, A., Kapp, J., & Yonkers, V. (2003). A psychological model of entrepreneurial behavior. **Journal of Academy of Business and Economics**, 2(2), 180-192.
- Solomon, G., & Matlay, H. (2008). The impact of entrepreneurship education on entrepreneurial outcomes. **Journal of Small Business and Enterprise Development**, 15(2), 382-396.
- Strange, R. (2018). Corporate ownership and the theory of the multinational enterprise. **International Business Review**, 27(6), 1229-1237.
- Thompson, J. L. (1999). The world of the entrepreneur—a new perspective. **Journal of Workplace Learning**, 11(6), 209-224
- Wu, J. (2010). The impact of corporate supplier diversity programs on corporate purchasers' intention to purchase from women-owned enterprises: An empirical test. **Business & Society**, 49(2), 359-380.
- Yun, C. (2010). Does entrepreneurship education matter students' entrepreneurial intention? A Chinese perspective. In **The 2nd International Conference on Information Science and Engineering: 4-6 December 2010**. (pp. 2776-2779), DOI: 10.1109/ICISE.2010.5689864. Hangzhou, China: IEEE.

ตารางที่ 1 สรุปภูมิหลังและขั้นตอนการพัฒนาของผู้ประกอบการหญิงที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของตนเอง

ประเด็นวิเคราะห์	ภูมิหลังของผู้ประกอบการหญิง
ภูมิหลังด้านการศึกษา	1) สำเร็จการศึกษาขั้นต่ำในระดับปริญญาตรี 2) สำเร็จการศึกษาทางด้านบริหารธุรกิจ นิเทศศาสตร์ และอื่น ๆ
ประสบการณ์ทำงาน	1) ครอบครัวไม่ได้มีธุรกิจมาก่อนจึงเริ่มต้นจากการหาประสบการณ์ภายนอก 2) มีประสบการณ์จากการทำงานในองค์กรธุรกิจต่าง ๆ มาก่อนที่จะเริ่มต้นกิจการตนเอง โดยเฉลี่ย 5 - 10 ปี
การพัฒนาทักษะ ความเป็นผู้ประกอบการ	1) ทักษะที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ทำงาน - การเรียนรู้จากการทำงานที่รับผิดชอบ - การเรียนรู้จากความผิดพลาดและนำมาพัฒนาตนเอง - การเรียนรู้จากต้นแบบ เช่น จากนายจ้าง จากคู่ค้าทางธุรกิจ 2) ความรู้ความสามารถที่เกิดจากการเรียน ฝึกอบรม สัมมนา - การฝึกอบรม สัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในงานที่รับผิดชอบ - การฝึกอบรม สัมมนาในเรื่องที่ตนเองสนใจ
ขั้นตอนการพัฒนาสู่ การเป็นผู้ประกอบการหญิง	1) เกิดจากการพัฒนาตนเองทางด้านทักษะการเป็นผู้ประกอบการ 2) เกิดจากการลอกเลียนแบบความสำเร็จจากผู้มีประสบการณ์มาก่อน 3) เกิดจากการสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ 4) เกิดจากแนวคิดในการนำมาปรับใช้ในธุรกิจของตนเอง

ตารางที่ 2 สรุปแนวคิดในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการหญิงที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ

ประเด็นในการดำเนินธุรกิจ	แนวคิดในการดำเนินธุรกิจ (เริ่มต้นธุรกิจ)
ต้องการเป็นเจ้าของกิจการ	- อยากทดลองใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่ตนเองได้เคยทำงานในองค์กรธุรกิจอื่น ๆ มาสร้างกิจการของตนเอง
ต้องการสร้างความมั่นคงทางการเงิน	- มีเป้าหมายทางการเงิน - ใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่ตนเองเคยทำงานในองค์กรธุรกิจมาทำการทดลองขายสิ่งต่าง ๆ จนเกิดเป็นธุรกิจของตนเองตามทุนทรัพย์ที่ตั้งต้น
ประเด็นในการดำเนินธุรกิจ	แนวคิดในการดำเนินธุรกิจ (เริ่มต้นธุรกิจ)
มองเห็นปัญหาของผู้บริโภค (ลูกค้า)	- รับรู้ปัญหาของผู้บริโภค (ลูกค้า) ซึ่งยังไม่มีคู่แข่งในตลาดรายใดที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างตรงประเด็น - มีแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาโดยนำความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่เคยทำงานมาปรับใช้และพัฒนาผลิตภัณฑ์ - ส่วนมากจะใช้เวลาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประมาณ 5 ปี จนประสบความสำเร็จและนำมาดำเนินการต่อเป็นธุรกิจของตนเอง

ตารางที่ 3 สรุปทักษะของความเป็นผู้นำที่ส่งเสริมการสร้างความสำเร็จในการทำธุรกิจ

ข้อค้นพบที่	ทักษะของความเป็นผู้นำที่ส่งเสริมการสร้างความสำเร็จในการทำธุรกิจ
1	ทักษะการสื่อสาร การเจรจาต่อรอง การมีศิลปะในการพูด รวมถึงความสามารถทางภาษา
2	มีเครือข่ายและพันธมิตรทางธุรกิจ
3	ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสร้างความแตกต่าง และมีการวิจัยทดลอง
4	ความจริงใจ ความซื่อสัตย์

ตารางที่ 4 การรับรู้และมองหาโอกาสเพื่อสร้างความสำเร็จทางธุรกิจของผู้ประกอบการหญิง

ข้อค้นพบที่	การรับรู้และมองหาโอกาสเพื่อสร้างความสำเร็จทางธุรกิจของผู้ประกอบการหญิง
1	มีการวางแผนในการทำงาน
2	การยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้
3	การควบคุมอารมณ์เป็นสำคัญ

ตารางที่ 5 การธำรงรักษาและการพัฒนาความสำเร็จให้คงอยู่ของความเป็นผู้ประกอบการหญิง

ข้อค้นพบที่	การธำรงรักษาและการพัฒนาความสำเร็จให้คงอยู่ของ ความเป็นผู้ประกอบการหญิง
1	วิเคราะห์สถานการณ์/ข้อมูล อยู่เสมอ
2	ไม่หยุดนิ่ง มีการทบทวนอยู่ตลอดเวลา พร้อมยอมรับ การเปลี่ยนแปลง
3	พัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความสุขในสิ่งที่ทำ และใช้หลักจิตวิทยา ในการบริหารงาน